

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 5. června 2025 v trestní věci obžalované M.K., narozené XXXXX v XXXXX, o odvolání obžalované proti rozsudku Okresního soudu v Třebíči ze dne 14. dubna 2025, č. j. 1 T 26/2025-177,

takto:

Podle § 256 trestního řádu se odvolání **zamítá**.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem byla obžalovaná uznána vinnou zločinem pohlavního zneužití podle § 187 odst. 1, 2 trestního zákoníku ve znění před novelou ze dne 1. 1. 2025 z. č. 166/2024 Sb. Obžalované byl uložen trest odnětí svobody v trvání dvou let, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání jednoho roku. Obžalované byla uložena povinnost podle § 228 odst. 1 trestního řádu, aby poškozenému M.Ř. zaplatila nemajetkovou újmu ve výši 50 000 Kč. Podle § 229 odst. 2 trestního řádu byl poškozený M.Ř. odkázán se zbytkem svého nároku na nemajetkovou újmu na řízení ve věcech občanskoprávních.

Obžalovaná podala proti rozsudku odvolání.

Odvolání bylo podáno oprávněnou osobu a v zákonem stanovené lhůtě.

Obžalovaná písemně odůvodnila odvolání prostřednictvím svého obhájce. Obhájce zdůraznil, že obžalovaná popírá, co jí bylo kladeno za vinu, podle ní si vše vymysleli rodinní příslušníci poškozeného. Nic se nestalo. Pokud se dotkla poškozeného, pouze mu rozhrábla vlasy, pohladila po ramenou, nelíbala ho. Její jednání nemělo sexuální motiv. Neprojevovala sexuální apetit vůči otci poškozeného nebo jiným osobám, které byly ve společném domě nebo osoby pracovaly na opravě nemovitosti. Otec poškozeného ji sexuálně obtěžoval, nelíbilo se jí to a bránila se. Otec poškozeného nutil obžalovanou, aby si vše nechala pro sebe a nevyprávěla o tom, jinak by ji zničil. Poškozený o celé věci nejdříve se svěřil svému otci, potom rodinným příslušníkům. V této době byl už otec poškozeného proti obžalované negativně nastaven kvůli konfliktům v rodině ohledně peněz, rozdělování prací kolem domu, nestandardního chování švagrové v některých situacích. Nelze tedy vyloučit, byť neúmyslně, že otec ovlivnil poškozeného v náhledu na obžalovanou. Poškozený přisuzoval vinu za potíže v rodině pouze obžalované, přestože určitý podíl na napětí v rodině měli i rodiče poškozeného, na které je citově vázán, hlavně na otci, který je hluchoslepý. Původně měl poškozený obžalovanou rád, hráli si spolu, ona mu věnovala čas. Jak začal poškozený vyspívat, obžalované se vzdaloval, její přítomnost mu vadila, stranil se jí, chtěl soukromí, nechtěl si hrát. Tuto změnu obžalovaná kvůli svému handicapu nechápala.

Obžalovaná trpí lehkou mentální retardací, psychicky je na úrovni dítěte. Je možné, že její přítomnost začala být poškozenému nepříjemná, když ji mentálně přerostl.

Poškozený je [anonymizovaný údaj o zdravotním stavu], dobře si vybavuje veškeré možné ústrky, kterých se mu od třetích osob může dostávat, nebo kterých se dostávalo od obžalované jeho otci. Poškozený je [anonymizovaný údaj o zdravotním stavu]. V posudku se také uvádí, že ve stresu může u poškozeného dojít ke špatnému zpracování situace. Je tedy možné, že si poškozený chování obžalované špatně vyložil a žertování z její strany špatně zpracoval. Jeho chápání celé situace mohlo být zkresleno.

Policejní orgán se pokusil věc postoupit Městskému úřadu v Třebíči, policejní orgán uvedl, že poškozený nezletilý nejeví známky sexuální traumatizace, chování obžalované vnímal negativně jako celek, odmítal hrát hry pro děti a vyžadoval soukromí. V životě obžalované se silně projevuje její mentální handicap, nemohla se vyrovnat s tím, že se jí poškozený stranil, vynucovala si jeho pozornost, její jednání nemělo sexuální motiv. Nelze souhlasit s tím, že by obžalovaná zneužívala svého postavení vůči poškozenému, protože je vůbec otázkou, jaké mohlo být její postavení, když je mentálně retardovaná, její inteligence nepřesahovala úroveň dítěte. Taková osoba nemohla být autoritou pro poškozeného. Její jednání bylo pokračováním dětské hry mezi mentálně handicapovanou osobou a nezletilým poškozeným. Za takové situace mělo být jednání obžalované posouzeno jako přestupek, jak se o to pokusily orgány činné v trestním řízení.

Podle znaleckého posudku z odvětví psychiatrie rozpoznávací schopnost obžalované je snížena na polovinu.

Obžalovaná nesouhlasí s náhradou nemajetkové újmy 50 000 Kč. Soud nevzal v úvahu, že je invalidní důchodkyní, její jediný příjem je invalidní důchod 14 000 Kč. K veřejnému zasedání bylo doručeno obhájcem oznámení ČSSZ, podle kterého od 1. 1. 2025 je zvýšen vyplácený důchod obžalované s tím, že důchod invalidní osoby III. stupně se po úpravě zvyšuje na 10 967 Kč, což je procentní výměra a základní výměra se také zvyšuje na 4 660 Kč, celkem náleží podle nové úpravy od lednové splátky 2025 15 627 Kč měsíčně. Nelze vyloučit další řízení, když soud odkázal poškozeného se zbytkem nároku na řízení ve věcech občanskoprávních. Mohl být spíše poškozený zcela odkázán s nárokem na náhradu nemajetkové újmy na občanskoprávní řízení. Soud prvního stupně dostatečně nezdůvodnil, z jakého důvodu takto rozhodl o nemajetkové újmě. Neuvedl, jestli traumatizující zážitek poškozeného považuje za duševní útrapy ve smyslu obecného ustanovení občanského zákoníku nebo za další nemajetkovou újmu podle speciálního ustanovení občanského zákoníku. Kvalifikace nároku podle hmotného práva je na soudu, ne na poškozeném. Pokud jde o traumatické symptomy, znalkyně konstatovala, že není zvýšeno skóre ve škále SC-D, které zachycuje distres, konflikt spojený se sexem nebo sexuálními zkušenostmi, nevykazuje sexuální obavy, které by mohly být v souvislosti s chováním obžalované. Je třeba odlišit duševní útrapy, které představují spíše netrvalou psychickou újmu způsobenou samotným invazivním aktem od posttraumatické stresové poruchy, která mívá pro poškozeného trvalejší zdravotní následky a které by bylo nutno prokázat lékařským posudkem. Uvedené kategorie představují odlišné následky, které nelze směšovat a které mohou zakládat rozdílné nároky.

V adhezním řízení soud neučinil právní závěr o existenci posttraumatické stresové poruchy nebo duševních útrap. Adhezní řízení zůstalo kusé. Sám soud prvního stupně uvedl v odůvodnění napadeného rozsudku, že ke zhoršení psychické stability poškozeného došlo i na základě konfliktní situace v rodině a rozdělení rodiny na dva tábory, některé nepříznivé symptomy se u poškozeného objevily v důsledku celkové nepříznivé situace v rodině. Znalkyně se vyjádřila tak, že poškozený se účastnil konfliktu mezi rodiči, tetou M. a občas i babičkou. Jednání obžalované proto nemuselo být příčinou psychického stavu poškozeného a pokud ano, nemuselo být příčinou hlavní a rozhodující. Z hlediska adhezního řízení nebyla prokázána příčinná souvislost mezi jednáním obžalované a psychickým stavem poškozeného.

Obžalovaná navrhl, aby Krajský soud v Brně napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí, resp. by mohl věc jako přestupek postoupit k projednání jinému orgánu.

Poškozený se k odvolání obžalované písemně vyjádřil prostřednictvím zmocněnkyně. Podle ní je výrok soudu ve věci uložení povinnosti k náhradě nemajetkové újmy správný. Z provedeného dokazování před soudem prvního stupně vyplynulo, že poškozenému vznikla v příčinné souvislosti s jednáním obžalované, které spočívalo v zásahu do intimní sféry poškozeného, nemajetková újma. Způsobenou újmu poškozený prožíval jako závažnou, nebylo možné její odčinění morálním zadostiučiněním. Při stanovení výše náhrady přiznané újmy soud podle poškozeného plně zohlednil nejen majetkovou situaci obžalované, ale i případné další negativní vlivy, které by snad mohly mít vliv na psychický stav poškozeného. Podle poškozeného bylo uložení povinnosti obžalované k náhradě nemajetkové újmy v rámci odsuzujícího rozsudku na místě a není dán důvod, aby byl se soudem přiznaným nárokem odkázán na další řízení.

Odvolací soud v souladu s § 254 odst. 1 trestního řádu přezkoumal napadený rozsudek v intencích podaného odvolání a také způsob řízení před soudem prvního stupně.

Napadený rozsudek je výsledkem řízení, ve kterém bylo postupováno v souladu s trestním řádem, nedošlo k procesním vadám, soud prováděl důkazy způsobem, který stanoví zákon, proto je tedy mohl použít v rámci úvah o vině a trestu. Ustanovení trestního řádu, která mají zabezpečit řádné objasnění věci, byla dodržena, jakož i právo obžalované na obhajobu. Soud prvního stupně měl dostatek důkazů k tomu, aby mohl bez důvodných pochybností ve věci rozhodnout.

Odvolání směřuje hlavně proti hodnocení důkazů soudem prvního stupně, pokud však v něm nejsou logické rozpory, nelze do něj odvolacím soudem zasahovat. V daném případě zjištěny nebyly.

Soud v rámci odůvodnění napadeného rozsudku popsal stanovisko obžalované, uvedl také jiné důkazní prostředky, ze kterých čerpal důkazy, na jejichž základě pak zjistil skutek, který je popsán ve výroku napadeného rozsudku a k tomu také soud prvního stupně zvolil odpovídající právní hodnocení.

Soud prvního stupně poukázal na to, že je obžalovaná usvědčována výpovědí poškozeného M.Ř., který popsal aktivity obžalované, v tomto směru je možné odkázat na 3. odstavec odůvodnění napadeného rozsudku. Z toho, co poškozený uvedl, vyplynulo, že jednání, projevy obžalované vůči němu, mu byly krajně nepříjemné, kvůli tomu měl psychické potíže, zhoršil se ve škole, nedokázal se soustředit. Bylo to pro něj tíživé, proto se věřil svému otci.

Soud prvního stupně také uvádí důkazní prostředky, ze kterých čerpal důkazy, které podporují výpověď poškozeného, jde o výpověď svědka R.Ř., otce poškozeného, v tomto směru je možné odkázat na 4. odstavec odůvodnění napadeného rozsudku.

Dá se uvést, že výpovědi M.Ř. a R.Ř. jsou potvrzovány také výpovědi S.Ř., matky poškozeného, v tomto směru je možné odkázat na 5. odstavec odůvodnění napadeného rozsudku.

Pokud jde o určité výzvy se sexuální podtextem, v tomto směru je možné odkázat na záznamy sepsané s F.P. a K.H., jak je to uvedeno v 6., 7. odstavci odůvodnění napadeného rozsudku.

Výpověď svědkyně B.K. pro věc nemá žádný význam, pouze potvrdila, že se nezletilý zamykal v pokoji a vyjádřila se ke stavu obžalované z hlediska jejich rozumových schopností.

Soud prvního stupně také poukázal na zprávy MÚ Třebíč a ZŠ a MŠ XXXXX, uvedené potvrzuje, že byly prokázány nepřiměřené ataky obžalované vůči poškozenému, což Městský úřad v Třebíči šetřil. Ze školních zpráv vyplynulo, že u poškozeného došlo ke zhoršení prospěchu, poškozený byl nesoustředěný a unavený.

Z výpovědi znalkyně z odvětví psychologie vyplynulo, že poškozený byl dlouhodobě vystaven konfliktům v rodině, což u něj vedlo k psychické nepohodě, že se umocnilo nestandardním chováním obžalované vůči otci poškozeného, ale také vůči poškozenému, uvedené projevy obžalované vnímal poškozený jako ho ohrožující. Uvedené vedlo ke zvýšenému napětí

poškozeného, které se promítlo do kvality spánku, únavy, soustředěnosti, úzkostí a do školního prospěchu. Nyní se situace zlepšila, protože se obžalovaná odstěhovala. Poškozený netrpí následky viktimizace, ke zhoršení psychické stability došlo kvůli konfliktům v rodině, některé nepříznivé symptomy se u něj objevily v důsledku celkové nepříznivé situace v rodině. Poškozený si vybavuje informace z dlouhodobé paměti vysoce nadprůměrně, jinak je *[anonymizovaný údaj o zdravotním stavu]*. Je schopen v běžných situacích správně vnímat prožité události, zapamatovat si je a reprodukovat. V případě stresu může dojít k tomu, že situaci špatně zpracuje. Jeho výpověď je prožitkově ukotvená a produktem paměťových procesů, může být ovlivněna v náročné situaci intenzivnějším prožíváním, než je obvyklé, může dojít ke zkreslení. Poškozený připisuje vinu za negativní prožívání obžalované, i když určitý podíl v napětí v rodině měli i jeho rodiče, na které je citově vázán, má strach o hluchoslepého otce. Nemohl se bránit s tím, že obžalovaná mu vyhrožovala, že mu ublíží, strkala do něj úmyslně. Poškozený byl dlouhodobě vystaven konfliktu v rodině, což mělo negativní vliv na jeho psychickou pohodu.

Podle znalce z oboru zdravotnictví odvětví psychiatrie obžalovaná netrpěla v době činu duševní chorobou v užším slova smyslu, netrpěla závislostí na návykových látkách, trpí duševní poruchou, lehkou mentální retardací, která snížila její rozpoznávací schopnosti na polovinu, její ovládací schopnosti byly sníženy nepodstatně. Pobyť obžalované na svobodě není nebezpečný, není navrženo ochranné léčení, obžalovaná je schopna účastnit se trestního řízení.

Soud prvního stupně vyhodnotil důkazy, jak jednotlivě, tak ve vzájemných souvislostech, vycházel, jak uvedl, zejména z výpovědi poškozeného, která je konzistentní s výpovědí R.Ř. a S.Ř., což je také pak podporováno i výpovědí F.P., K.H. a listinnými důkazy. Soud prvního stupně vyšel také z usnesení Okresního soudu v Třebíči z 15. 9. 2023, kterým bylo vydáno předběžné opatření, podle kterého byla okamžikem vykonatelnosti předběžného opatření povinna obžalovaná zdržet se vstupu do společného obydlí na adrese XXXXX, jakož i jeho bezprostředního okolí, zdržet se setkávání a obtěžování M.Ř. jakýmkoliv způsobem, předběžné opatření bylo vydáno na měsíc, pak bylo usnesením ze 13. 11. 2023 prodlouženo na 5 měsíců od jeho vykonatelnosti, usnesení bylo potvrzeno usnesením Krajského soudu v Brně z 5. 2. 2024. Nevhodné chování obžalované vůči nezletilému mělo svoji genezi a důkazy je potvrzeno.

Soud prvního stupně se zabývá právním hodnocením skutku ve 14. odstavci odůvodnění napadeného rozsudku, na což je možné Krajským soudem v Brně odkázat. Pokud jde o zneužití postavení a z něj plynoucí důvěry, soud ji dovodil z toho, že obžalovaná je teta poškozeného. Také je zřejmé, že bylo postupováno podle trestního zákoníku před novelou, protože vzhledem k trestním sazбám je to pro obžalovanou příznivější, navíc došlo k páčání trestné činnosti v období listopadu 2022 až července 2023. Krajský soud v Brně souhlasí se soudem prvního stupně, který se vyjádřil tak, že jednání obžalované nebylo pokračováním dětské hry mezi obžalovanou a poškozeným, v daném případě skutečně došlo k ohrožení mravního a tělesného vývoje poškozeného a došlo také k zásahu do ochrany osob mladších 15 let před jakýmkoliv útoky na jejich pohlavní nedotknutelnost. S ohledem na tyto skutečnosti v daném případě nelze upustit od reakce na projevy obžalované formou trestní odpovědnosti.

V rámci úvah o druhu a výši trestu soud prvního stupně přihlédl ke všem kritériím, která musí zvážít při ukládání trestu. Obžalovaná žila řádně, což je polehčující okolnost, přitěžující okolností je délka doby páčání trestné činnosti. Je zřejmé, že zohlednil ve prospěch obžalované soud prvního stupně to, že trpí lehkou mentální retardací, která snížila její rozpoznávací schopnosti na polovinu, ovládací schopnosti nepodstatně, avšak také musel přihlédnout k následku u poškozeného, který má dosud potíže v psychické oblasti, na kterých se projevilo jednání obžalované. Vzhledem k těmto všem skutečnostem a okolnostem případu soud prvního stupně dospěl k adekvátnímu závěru, že je postačující uložení výchovného trestu na spodní hranici zákonné trestní sazby § 187 odst. 2 trestního zákoníku před novelou z 1. 1. 2025 a výkon trestu odložil na co nejkratší zkušební dobu v trvání jednoho roku.

Pokud jde o výrok o náhradě nemajetkové újmy soud prvního stupně se také v pasážích odůvodnění napadeného rozsudku touto záležitostí zabývá.

Poškozený se připojil s nárokem na náhradu nemajetkové újmy ve výši 200 000 Kč.

Soud prvního stupně vyzvedl, že z dokazování vyplynulo, že v souvislosti s trestnou činností obžalované vznikly poškozenému potíže v psychické oblasti, [anonymizovaný údaj o zdravotním stavu]. Situace se změnila, až obžalovaná spolu se svou matkou se odstěhovala z domu jinam. Poškozený se zlepšil ve škole, nyní jde o žáka bez problémů, v kolektivu je socializovaný, je tichý, klidný, má dobrý prospěch, jeho chování a spolupráce rodičů se školou je příkladná.

Soud prvního stupně se zabýval tím, že došlo k porušení přirozeného práva poškozeného právě činností obžalované a v tomto případě je potřeba nahradit poškozenému i nemajetkovou újmu. Duševní útrapy se takto dají odčinit přiměřeným zadostiučiněním, které musí být poskytnuto v penězích, pokud jiný způsob nezajistí skutečné účinné odčinění způsobené újmy. Také v daném případě dítě, kterým byl poškozený v době trestné činnosti obžalované, je zvláště zranitelnou obětí. Práva dětí jsou upravena i na mezinárodní úrovni, touto úpravou je Česká republika vázána. V tomto směru je možné odkázat na 21. odstavec odůvodnění napadeného rozsudku.

Soud prvního stupně se také zabýval pojmem nemajetkové újmy s tím, že za ni, pokud je způsobena, vzniká soukromoprávní odpovědnost, v jejímž rámci ten, kdo jí způsobil, za ni odpovídá. V trestním řízení přichází v úvahu nemajetková újma v peněžním vyjádření.

Soud prvního stupně se také zabývá tím, že výše nemajetkové újmy je založena na volné úvaze soudů, musí však respektovat určitá kritéria, což soud prvního stupně v tomto případě učinil. Pokud soud prvního stupně uzavřel, že projevy obžalované vůči poškozenému byly protiprávní a způsobily vyvolat nemajetkovou újmu poškozenému, že je to v příčinné souvislosti se vzniklou nemajetkovou újmou, nelze soudu prvního stupně v tomto cokoli vytknout.

Soud uložil povinnost obžalované nahradit nemajetkovou újmu ve výši 50 000 Kč s tím, že je přiměřená charakteru jednání obžalované, k tomu, že nešlo o ojedinělé jednání ale opakované, byl zohledněn věk poškozeného, okolnost, že obžalované byl znám a také bylo zohledněno to, že jednala obžalovaná v přímém úmyslu. Také v úvahách o výši nemajetkové újmy zohlednil soud prvního stupně sekundární viktimizaci poškozeného, který musel najít odvahu svěřit se otcí s dlouhodobým chováním obžalované a pak vypovídat v rámci trestního řízení. Výše částky odpovídá také možnostem obžalované, která pobírá výši důchodu 14 000 Kč měsíčně, nyní, jak je prokázáno u veřejného zasedání, je částka o něco vyšší. Pokud tedy soud prvního stupně na základě principu proporcionality určil 50 000 Kč za adekvátní, částka je přiměřená okolnostem případu, je také reálné a fakticky dosažitelná a pro obžalovanou není likvidační. Pokud jiný možný způsob, který by zajistil skutečné účinné odčinění způsobené újmy poškozenému soud prvního stupně nenalezl, nepeněžní reparace v trestním řízení je vyloučena, je tedy adekvátní, že soud prvního stupně uložil povinnost obžalované nemajetkovou újmu ve výši 50 000 Kč zaplatit poškozenému. Je patrné, že se zbytkem nároku na náhradu nemajetkové újmy soud prvního stupně odkázal poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních, protože částka 200 000 Kč je neúměrná možnostem a schopnostem obžalované, která je nemajetná a částka 200 000 Kč by uvedeným kritériím, které soud prvního stupně naznačil v odůvodnění napadeného rozsudku, neodpovídala. Také se soud prvního stupně pozastavil nad tím, že ke zhoršení psychické stability došlo i vinou konfliktní situace v rodině, proto tedy přiznal výši nemajetkové újmy v nižší částce, než jak bylo požadováno.

S ohledem na to, že Krajský soud v Brně neshledal vady v řízení a v rozhodnutí soudu prvního stupně, s rozsudkem ve výroku a v odůvodnění se ztotožnil, zamítl odvolání obžalované, protože je nedůvodné.

Poučení o opravných prostředcích:

Proti tomuto rozhodnutí není řádný opravný prostředek přípustný, takže **rozhodnutí nabylo právní moci a je vykonatelné** (§ 139 odst. 1 písm. a), b)cc), § 140 odst. 1 trestního řádu).

Lze však proti němu **podat dovolání** (§ 265a odst. 1,2 trestního řádu).

Dovolání mohou podat (§ 265d odst. 1 trestního řádu)

- nejvyšší státní zástupce, který je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch či v neprospěch obviněného (§ 265d odst. 1 písm. a), § 265f odst. 1 trestního řádu).
- obviněný pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno (§ 265d odst. 2 trestního řádu).
- je-li obviněný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena, může i proti vůli obviněného za něho v jeho prospěch dovolání podat též zákonný zástupce i jeho obhájce.

Dovolání se podává u soudu, který rozhodl v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje (§ 265e odst. 1 trestního řádu).

O dovolání **rozhoduje Nejvyšší soud České republiky** (§ 265c trestního řádu).

V dovolání, kromě obecných náležitostí uvedených v § 59 odst. 3 trestního řádu, **musí být uvedeno** (§ 265f odst. 1 trestního řádu)

- proti kterému rozhodnutí dovolání směřuje,
- který výrok, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je napadán,
- čeho se dovolatel domáhá,
- konkrétní návrh na rozhodnutí dovolacího soudu,
- odkaz na zákonná ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) - l), nebo § 265b odst. 2 trestního řádu, o které se dovolání opírá.

Rozsah a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání (§ 265f odst. 2 trestního řádu).

Kdo podal **zcela bezvýsledně dovolání**, je povinen státu nahradit náklady řízení o tomto návrhu, a to paušální částkou, kterou stanoví ministerstvo spravedlnosti obecně závazným právním předpisem (§ 153 odst. 1 trestního řádu). Paušální částka nákladů v řízení o zcela bezvýsledně podaném dovolání činí **10 000 Kč** (§ 3a vyhlášky č. 312/1995 Sb.).

Brno 5. června 2025

JUDr. Dana Kancírová v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Milena Pánková